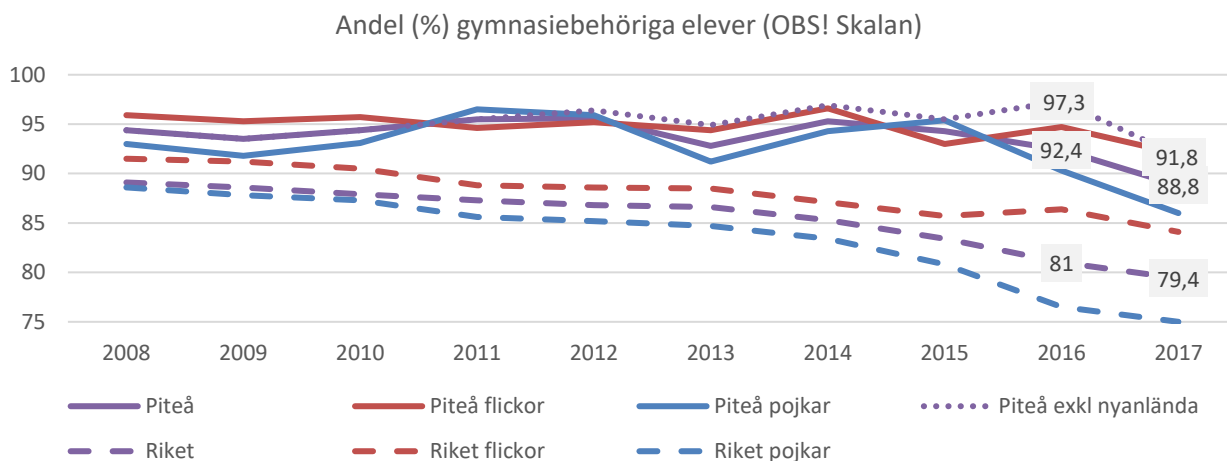

Piteå kommun - Åtgärdsplan för en likvärdig skola

1. Bakgrund till utvecklingsområdet

Elevers resultat och behörighet till gymnasiet

Piteå kommuns elever i åk 9 blir gymnasiebehöriga i större utsträckning än i riket (88,8 procent jämfört med rikets 79,4 procent). Att så många lärare har en pedagogisk högskoleexamen och trygga anställningar bidrar troligen till de goda resultaten. Ett gott arbete med särskilt stöd och elevhälsa, höga förväntningar på eleverna, stabil personalkultur, sammanhållning och inställningen att alla elever är allas elever är andra framgångsfaktorer. Dock är det bekymrande att gymnasiebehörigheten sjunkit till 88,8 procent, vilket innebär att 60 elever inte kom in på gymnasiet hösten 2017.¹ Könsskillnaderna är större än på länge och detta är också en nationell trend. Den ökande andelen elever som är nyanlända² är en delförklaring, men även om de inte räknas med har behörigheten sjunkit från 97,3 procent till 91,8 procent (lila prickad linje).

Källa: Kolada och Skolverkets databas Siris.

En djupare analys har visat att skolorna har haft sjunkande resultat i olika ämnen och av olika anledningar, trots det goda arbete som utförs.

¹ Som gymnasiebehörighet räknas behörighet till yrkesprogram vilket kräver lägst betyget E i åtta ämnen: matematik, svenska/svenska som andraspråk och engelska, samt i fem ytterligare ämnen.

² Som nyanländ räknas en elev som varit bosatt utomlands och gått i svensk grundskola i högst fyra år.

Samtliga rektorer kan beskriva, på individnivå, orsaker till att eleverna inte uppnått gymnasiebehörighet. De känner väl till varför dessa elever inte lyckats trots att de i undervisningen fått stöd och anpassningar i olika former, samt att samarbete funnits med t ex barn- och ungdomspsykiatrin. Ett par rektorer signalerar att de i dagsläget inte har de resurser och kunskap som krävs för att hitta vägar fram för att eleverna ska orka vara närvarande och fungera i skolan.

Tabellen nedan visar i procent andelen elever som är behöriga till gymnasiets yrkesprogram per skolenhet. Om det är max fyra elever som är obehöriga visas procentandelen som ~100.

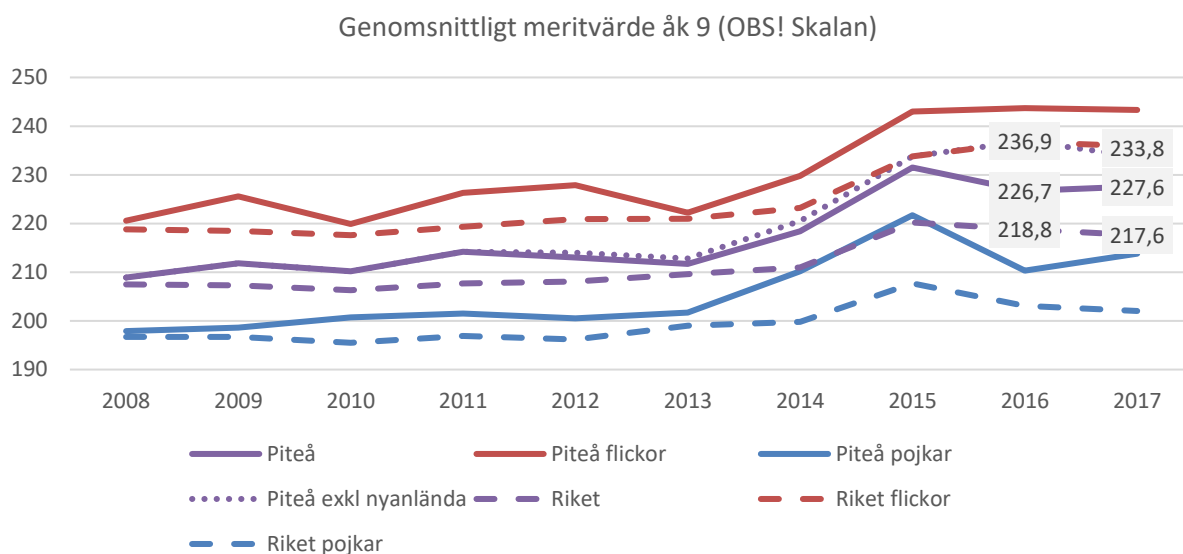
Område, enhet (elevantal 2017) /läsår	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
Piteå kommun							
Samtliga åk 9 (483 elever)	95,5	95,6	92,8	95,3	94,3	92,4	88,8
<i>exkl nyanlända/okänd bakgrund</i>	95,5	96,4	94,9	96,9	95,5	97,3	91,8
Centrala Piteå							
Christinaskolan (101 elever)	95,7	95,2	~100	~100	~100	~100	94,1
<i>exkl nyanlända/okänd bakgrund</i>	95,7	95,2	~100	~100	~100	~100	94,1
Hortlax/Bergsviken							
Hortlax skola (120 elever)	~100	~100	~100	~100	~100	100	93,3
<i>exkl nyanlända/okänd bakgrund</i>	~100	~100	~100	~100	~100	100	95,7
Pitholm/Munksund							
Pitholmsskolan (70 elever)	~100	~100	91,9	~100	~100	94,4	88,6
<i>exkl nyanlända/okänd bakgrund</i>	~100	~100	~100	~100	~100	~100	89,7
Norrjärden							
Porsnässkolan (77 elever)	88,3	~100	81,6	90,9	90,7	~100	90,9
<i>exkl nyanlända/okänd bakgrund</i>	88,3	~100	83,3	~100	~100	~100	93,3
Infjärden							
Sjulnässkolan (52 elever)	~100	100	~100	~100	100	~100	84,6
<i>exkl nyanlända/okänd bakgrund</i>	~100	100	~100	~100	100	~100	89,8
Öjebyn							
Solanderskolan (61 elever)	~100	85,7	~100	~100	83,9	69,3	72,1
<i>exkl nyanlända/okänd bakgrund</i>	~100	87,5	~100	~100	86,5	88,1	81,1

Källa: Skolverkets databas Siris.

Skolområdena har också delvis olika sociokulturella förutsättningar. Elever som börjar åk 7 har ofta med sig dem hela vägen från förskolan. Inom vissa områden finns en god studiekultur, förhållandevis få socialt utsatta familjer och ett stort engagemang från föräldrarna trots att de flesta inte har en akademisk bakgrund. Andra områden utmanas av en större andel elever med hemförhållanden där skola inte ses som viktigt och en mycket låg motivation till skolarbetet, eller en relativt stor andel nyanlända elever. Internationell forskning via PIRLS, PISA och TIMSS kan bekräfta att resursstarka hem har resursstarka elever - och tvärtom.

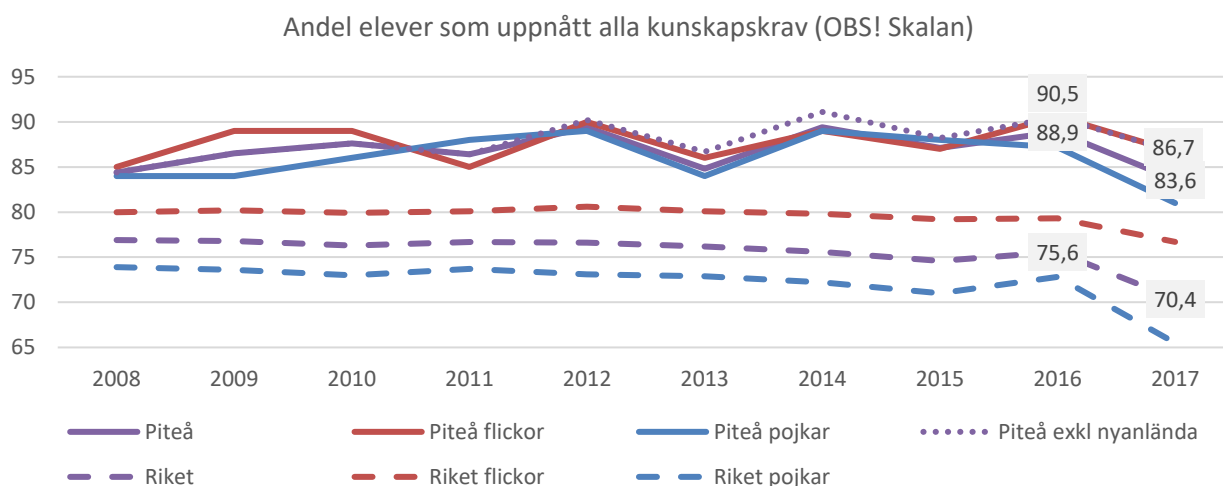
Det genomsnittliga meritvärdet i åk 9 har stigit något om nyanlända elever tas med i underlaget. Troligen beror det på att det var fler nyanlända i grundskolan

förra året vilket drog ner det genomsnittliga värdet. Om nyanlända inte räknas med har dock det genomsnittliga meritvärdet sjunkit. (Uppgången mellan 2014 och 2015 beror på att eleverna då fick räkna med 17 ämnen istället för 16.)

Källa: Skolverkets databas Siris.

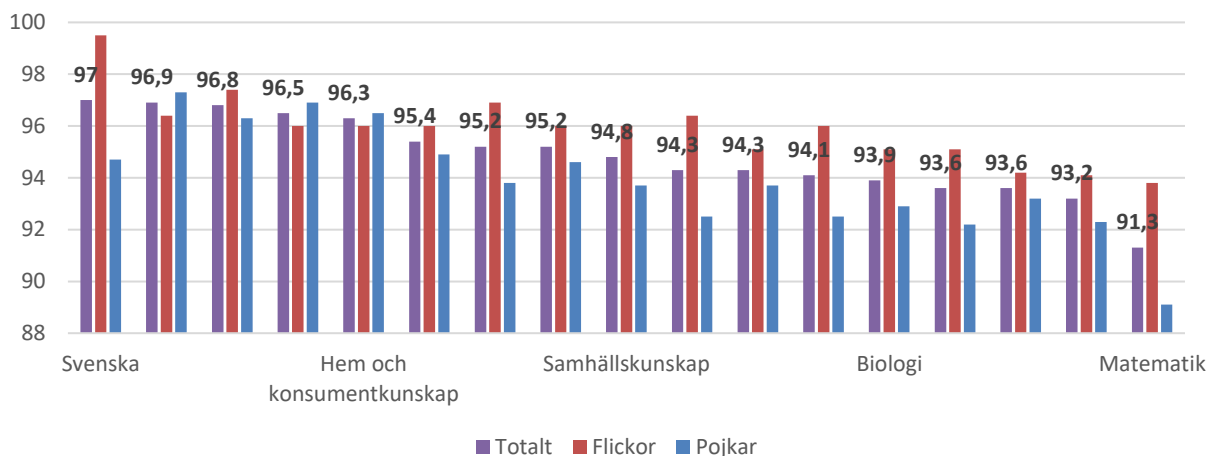
Andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen sjunker. Det är ett faktum oavsett om nyanlända elever räknas med eller inte.

Källa: Skolverkets databas Siris.

Det är matematiken, No-ämnena och engelskan som flest elever har problem med, särskilt pojkar. Det gäller även nationellt sett. I dagsläget kan det konstateras att projektet *Matte i Piteå* som pågick under 2012-2016 i förskolor, skolor och fritidshem inte hittills kunnat öka andelen elever som klarar kunskapskraven i matematik i årskurs 9.

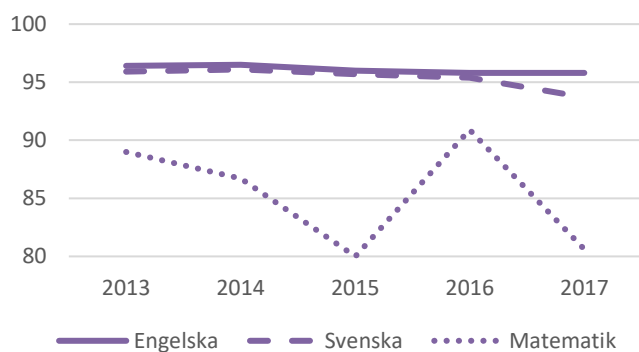
Andel elever (%) som uppnått kunskapskraven, per ämne och kön 2017

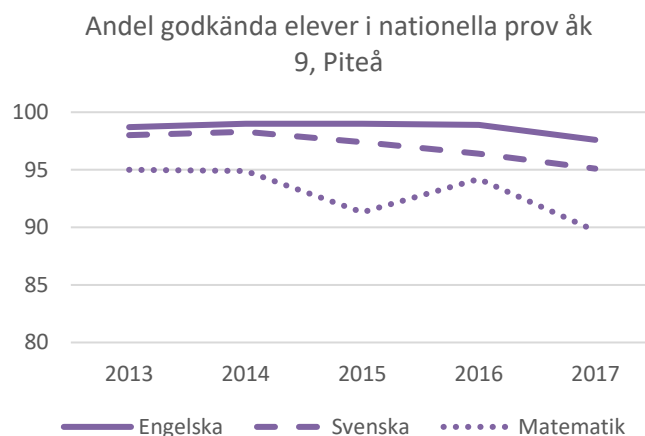
Källa: Skolverkets databas Siris.

Utifrån resultaten i de nationella proven åk 6 och åk 9 har skolorna fått i uppdrag att utarbeta analyser och åtgärder.

Andel godkända elever i nationella prov åk 9, riket

Källa: Skolverkets databas Siris.

Andelen elever som blir godkända i nationella prov sjunker något. (Men det är svårt att göra en jämförelse av resultaten över tid, då provinnehållet varierat i främst matematik.) I allmänhet är fler flickor än pojkar godkända. Det är också känt sedan länge att flickor har högre slutbetyg än pojkar i hela riket och Piteå är inget undantag. Flickor i årskurs 9 får också oftare än högre slutbetyg i svenska, engelska och matematik än sitt nationella provbetyg i samma ämnen, framför allt i svenska. Piteås könsskillnader är större än rikets.³

³ Detta baseras på siffror för 2015/2016. Relationen mellan nationella prov och slutbetyg årskurs 9 för läsåret 2016/2017 uppdateras januari 2018

Skolplikt och rätt till utbildning enligt skollagen kapitel 7

Huvudmannen har följt upp frånvaron över tid och kan konstatera att det finns ca 25-30 elever som har sporadisk frånvaro under mer än två månader. Elever med fullständig frånvaro pendlar mellan 5- 10 elever.

Det visar sig också att den sporadiska frånvaron sjunker i åldrarna som är bekymmersamt.

Orsaken till frånvaron är

Sjukdom, sjukhusvistelse, utlandsresa, psykisk ohälsa, social problematik, ogiltig frånvaro, sömnsvårigheter, vill inte komma till skolan, svårt att ta sig upp på morgonen., vill inte till skolan på morgonen, vill vara i skolan men orkar inte mentalt. Det finns tydliga tendenser att föräldrarna behöver avsevärt mer stöd i sin föräldroll som ge dem verktyg i hemmet som i slutändan har betydelse för deras barn att vara närvarande i skolan.

Huvudmannens analys

Utifrån den uppföljning som genomförts gällande betygsresultatet i det systematiska kvalitetsarbetet kan utbildningsförvaltningen konstatera att elevers kunskapsresultat, över tid, har en stark koppling till socioekonomisk bakgrund, barn i behov av särskilt stöd/ funktionsvariationer samt frånvaroproblematik.

Elever som ges möjlighet till en inkludering på den egna skolan med möjlighet till varierad undervisning i mindre sammanhang med ett starkt socialt stöd och engagemang är framgångsrikt.

För att kunna möta alla elevers olikheter och för att skapa en likvärdig skola i behovet lärare olika former av stöd utifrån ett långsiktigt perspektiv såsom:

- Att två skolor i ett område som avviker negativt ska höja betygsresultaten. Utifrån Skolverkets socioekonomiska index förväntas skolorna ha en hög andel obehöriga elever till Gymnasieskolan (22 respektive 17%). Det innebär att åtgärder behöver vidtas för att generellt höja resultatet, och då särskilt för pojkarna
- Att skolorna jobbar mer strukturerat med enskilda elever som ha en frånvaroproblematik. Huvudmannen kan se att både den sporadiska och fullständiga frånvaron ökar.
- Att lärarna ges möjlighet till strukturerade möten i det kollegala lärandet som leder till utveckling av undervisningen.
- Att fler yrkesgrupper kommer in i skolan för att möta eleverna och ge dem de bästa förutsättningarna så att de upplever att de ”lyckas” i skolan både utifrån ett socialt- och kunskapsmässigt perspektiv.
- Att uppmärksamma och ge tidiga insatser till barn med svårigheter utifrån deras dåliga skolresultat och/eller frånvaro.
- Att lärarna ges förutsättningar för att ”hålla i och hålla ut”.
- Att utveckla ledarskapet i klassrummet genom fortbildningsinsatser, undervisningsmiljöer och lärverktyg.
- Att nyanlända ges bästa förutsättningar för att nå en så god måluppfyllelse att de kommer in på ett nationellt program på Gymnasieskolan.
- Att studiehandledning och modersmålsundervisning förstärks i organisationen.
- Att förskoleklasspedagoger får kunskap i hur kartläggningar genomförs för förskoleklass elever.

Insatser inom ramen för utvecklingsområdet

2.1 Planerad insats och koppling till utvecklingsområdet

- Huvudmannen riktar stöd till två skolor i ett område (F-årskurs 9). En skola har elever från F-årskurs 3. Den andra skolan har elever från årskurs 4-9. Skolorna har över tid enligt Skolverkets socioekonomiska index haft en hög andel elever som förväntas vara obehöriga utifrån det betygsresultat som redovisats (22 respektive 17%). Senareskolan har även avvikit negativt avseende betygsresultaten, jämförelsevis med övriga högstadieskolor. Detta visas även i betygsresultatet för läsåret 17/18 i årskurs 9 där särskilt pojkarna avviker med cirka 20 meritpoäng jämförelsevis med flickorna på skolenheten. Skolornas rektorer får tillsammans med lärarna göra en analys och komma in med förslag på åtgärder samt att rektorerna ansvarar för att kollegialt lärande genomförs.
- 5 skolenheter får ta del av en extra resurs såsom en socialpedagog, socionom, beteendevetare eller andra kringresurser som gynnar elevernas sociala interaktion
- Elevhälsan förstärks med en psykologtjänst utifrån att arbeta förebyggande och främjande i verksamheterna.
- Huvudmannen riktar stöd för barn med inriktning mot funktionsvariationen autism. Resursen är riktad till elever i åldersgruppen, åk.4-åk 9.
- Huvudmannen riktar stöd till ett centralt team som arbetar med elever som har långvarig frånvaroproblematik. De ska arbeta "hands on" och riktas i första hand till senareskolorna i kommunen som har elever med problematisk skolfrånvaro. I arbetet ingår att ordinarie lärare får en riktad fortbildningsinsats vad som är framgångsrikt i arbetet med elever för att främja närvaro.
- Huvudmannen riktar stöd till en 4-9 skola som är hemskola för många nyanlända i sin organisation.
- Huvudmannen riktar stöd med 2,5 tjänst för nyanlända med en utökning av modersmållärare, studiehandledare samt stöd för att upprätta individuella studieplaner för elever i årskurs 7-9.
- En samordnare får i uppdrag att genomföra en analys för att se vilka förbättringsåtgärder det finns behov av utifrån att möta eleverna i framgångsrika undervisningsmiljöer samt inventera vilka lärverktyg som behöver köpas in för att ge eleverna de bästa förutsättningar för undervisningen.
- Handledning, coaching och dialogmöten erbjuds lärare för att kunna möta elever så bra som möjligt i klassrummet.

- Huvudmannen riktar resurser till förskoleklass med uppdrag att ge stöd i det nya kartlägningsprogrammet som förskollärarna ska genomföra. Tidiga kartläggningar och riktade insatser påverkar de yngsta elevernas självbild, motivation och resultat.
- Kompetensutveckling ges till personal i både förskoleklass och fritids genomförs under året som blir ett komplement för att stärka likvärdigheten och för att alla elever ska få en utbildning av hög kvalitet.. Utbildningen ska kompenseras för elevers olika bakgrund och förutsättningar så att de klarar utbildningsmålen.

2018

Personal

För hösten 2018 fördelas de riktade resurserna utifrån bidrag från Skolverket enligt nedan

Förstärkning av 4 tjänster till två skolenheter utifrån Skolverkets socioekonomiska index skapa en bättre likvärdighet så att betygsresultaten höjs och då särskilt för pojkarna.	960 000
Förstärkning av resurs för barn med inriktningen funktionsvariationen autism.	480 000
Centralt team med 2 tjänster för att jobba med frånvaroproblematik	480 000
0,5 tjänst till en skolenhet för att möta nyanlända	120 000
0,4 tjänst för kompetensutveckling ”ledarskap i klassrummet”	96 000
0,5 tjänst för kartläggning i förskoleklass	120 000
Anpassad undervisningsmiljö och lärverktyg i klassrummet	433 872
SUMMA	2 689 872

2019

För 2019 överförs de beslutade riktade insatserna från 2018 till 2019 för att skapa en långsiktighet och ökade möjligheter till resultat som gör skillnad och ger förutsättningar för att skapa en likvärdig skola.

INSATSER PÅ HUVUDMANNANIVÅ	
0,75 tjänst som är samordnare för undervisningsmiljöer samt möjliggör implementering av lärverktyg	430 000
1 tjänst psykolog som arbetar främjande och förebyggande	600 000
INSATSER PÅ SKOLNIVÅ	
4 tjänster tilldelas två skolenheter. Tildelningen utgår från Skolverkets socioekonomiska index. Tjänsterna ska ge eleverna bättre förutsättningar att höja sina kunskaps- och betygsresultat och då särskilt för pojkarna.	2 300 000
0,5 tjänst till en skolenhet för att möta nyanlända	290 000
2 tjänster tilldelas till ett centralt team för att arbeta med frånvaroproblematik. Teamet tillhör elevhälsan.	1 150 000
0,4 tjänst för kompetensutveckling, handledning, coaching och dialogmöten som ska stärka ”ledarskapet i klassrummet” för läraren.	230 000
0,5 tjänst för kartläggning och övergångar i förskoleklass samt kompetensutveckling inom området för förskoleklass och fritidshemmen	290 000
5 tjänster tilldelas fem rektorsteam utifrån det kompensatoriska uppdraget. Tjänsterna kan vara en socialpedagog, socionom, beteendevetare eller andra kringresurser som gynnar elevernas sociala interaktion.	2 875 000
INSATSER I KLASSRUMMET	
Förstärkning av resurs för barn med inriktningen funktionsvariationen autism.	1 150 000
Anpassad undervisningsmiljö och lärverktyg i klassrummet	479 488
1 tjänst studiehandledare	580 000
1 tjänst Modersmåls lärare motsvarande	580 000
0,5 tjänst som ger stöd till skolorna vid upprättande av individuella studieplaner för nyanlända och samordnar modersmålsundervisningen årskurs 7-9.	290 000
SUMMA	11 244 488

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling ges till personal i både förskoleklass och fritidshem. Fortbildningen genomförs succesivt under året, blir ett komplement för att stärka likvärdigheten och för att alla elever ska få en utbildning av hög kvalitet. Utbildningen ska kompensera för elevers olika bakgrund och förutsättningar så att de klarar utbildningsmålen.

Kompetensutveckling i form av kollegialt lärande genomförs till lärare, i arbetslag och i hela kollegiet.

En förtätning av andra yrkesgrupper i skolan såsom socialpedagoger, socionomer eller beteendevetare gynnar den sociala interaktionen för eleverna emellan och ger lärare ökade möjligheter att använda tid till att utveckla undervisningen.

Kompetensutveckling för lärare anordnas internt. Fortbildningen riktar sig till personal som är nyanställda samt för obehöriga lärare.

Lärverktyg

Anpassad undervisningsmiljö och lärverktyg utformas för elever så att de upplever undervisningen som lustfylld och givande för deras egen kunskaps- och sociala utveckling.

Eleverna får en större likvärdighet i kommunen samt att måluppfyllelsen ökar på lång sikt om undervisningsmiljöerna kan möta elevernas behov på ett ännu bättre sätt.

Elevhälsa

Frånvaroteamet ska arbeta i nära samarbete med skolans elevhälsoteam så att elevhälsan planerar för att det finns personer på skolan som kan ”ta vid” när frånvaroteamet lyckats med återgång till skolan.

En riktad insats är även att tillföra en psykologtjänst till elevhälsan som ska jobba med förebyggande och hälsofrämjande insatser. Det ska leda till en högre kvalitet för den enskilde eleven.

En förtätning/utveckling av kompetenser som kan arbeta främjande och förbyggande med det sociala samspelet i skolan är indirekt en förstärkning av elevhälsans kompetenser.

Övrigt

För att ge de nyanlända eleverna bästa skola behöver ytterligare resurser riktas till dem så att de ges de bästa förutsättningar för att nå gymnasiebehörighet som i sin tur möjliggör vägar ut i yrkeslivet och vuxenvärlden om några år.

2.2 Mål och förväntade effekter

- Målet är att eleverna ska få en behörighet till Gymnasieskolan och att meritvärdena förbättras och då särskilt pojkarnas meritvärden.
- Skolan är en skyddsfaktor, därför är målet att eleverna ska ha en närvaro så att de klarar målen.
- Det är viktigt att lärarna/pedagogerna jobbar strategiskt med det kollegiala lärandet som innebär att de kan ge tips och idéer till varandra, vilket innebär att de kan ge ännu bättre förutsättningar för att eleverna ska lyckas.

- Målet är att lärarna/pedagogerna ska uppleva att de har de lärverktyg de behöver i klassundervisningen samt att vissa utvalda skolenheter har möjlighet att förändra sin undervisningsmiljö.
- Viktigt att alla elever får tillgång till pedagogernas undervisning samt en social inkludering i klassrummet, därför behöver vissa skolenheter pröva förändra undervisningsmiljöerna så att de möter alla elevers behov.
- De nyanlända eleverna ska ges studiehandledning och modersmålsundervisning. Målet är också att de når större social inkludering och högre måluppfyllelse
- Skolorna ska ges bättre förutsättningar för bra övergångar mellan olika skolformer. Övergången mellan Förskoleklass och årskurs 1 behöver förstärkas och förbättras.

2.3 Ansvar

Huvudmannen är ytterst ansvarig för beslutade insatser och dess måluppfyllelse gällande likvärdig skola. Rektor har ansvar att genomföra Barn- och utbildningsnämndens beslut.

2.4 Delaktighet

Vid Barn- och utbildningsnämndens sammanträde 2018-10-17 informerade för- och grundskolechefer till nämndsledamöterna samt inbjudna fackliga företrädare vilka villkor som gäller för de statliga medlen för en likvärdig skola .

Inför ansökan 2019 och revidering av åtgärdsplanen har barn- och utbildningsnämnden tillsammans med fackliga organisationerna lämnat förslag på åtgärder för att öka likvärdigheten.

2018-10-17 beslutade Barn- och utbildningsnämnden att de vidtagna insatser som påbörjats 2018 fortsätter 2019 för att det ska finnas en rimlig möjlighet att kunna se resultat i organisationen.

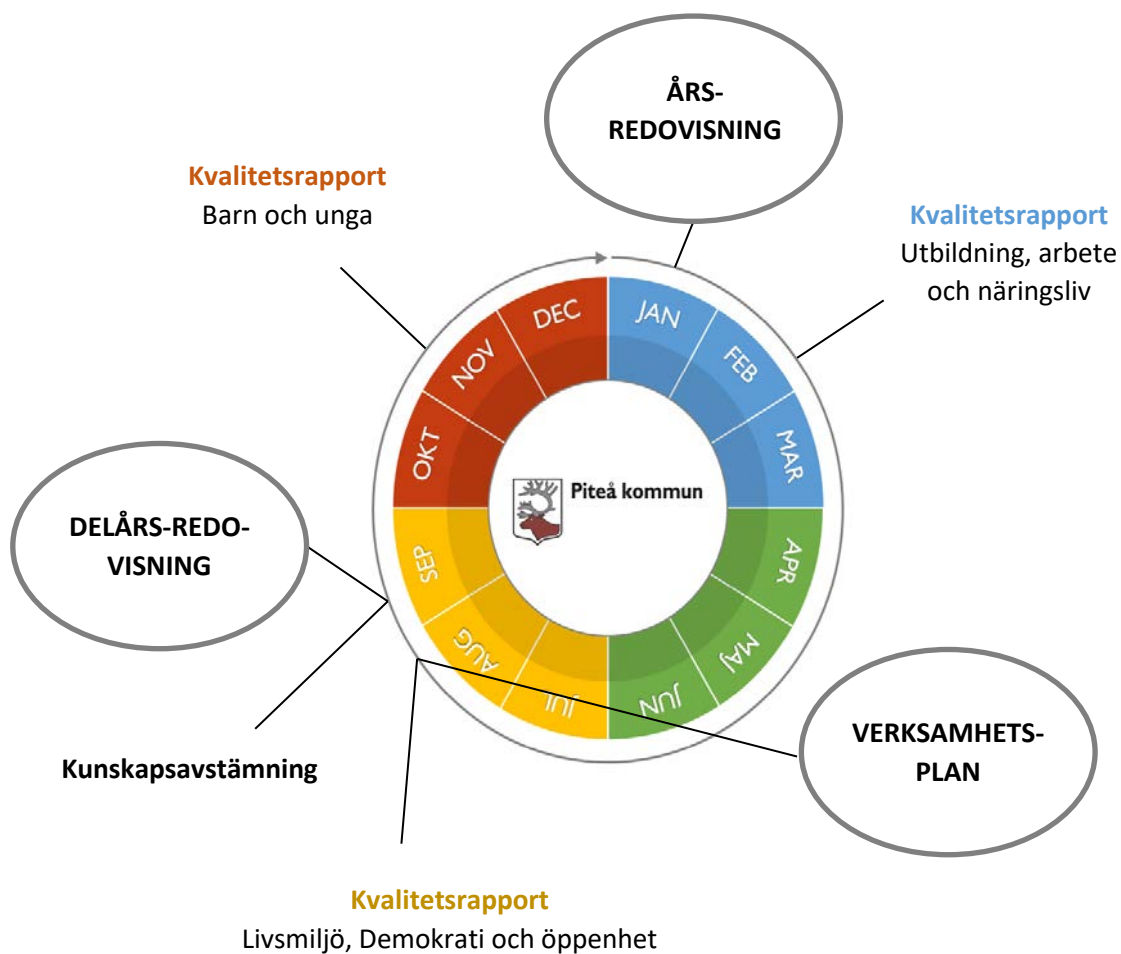
2018-11-20 Vid samverkansmöte med de fackliga organisationerna delges förslag på åtgärder inför 2019.

2018-11-21 Vid Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott delges förslag på åtgärder inför 2019

2018-12-04 Barn- och utbildningsnämnden beslutar om insatserna som Piteå kommun blivit tilldelade för 2019 avseende statliga medel för likvärdig skola.

2.5 Uppföljning och utvärdering

Huvudmannen kommer att följa upp de riktade insatserna i det systematiska kvalitetsarbetet med hjälp av Utbildningsförvaltningens kvalitetskontroller. Huvudmannen följer upp, analyserar och ger förslag på åtgärder i relation till måluppfyllelsen enligt det årshjul som Barn och utbildningsnämnden fattat beslut om. Se nedan.

2. Styrkor och svagheter

3.1 Styrkor

De riktade insatserna är en bra förstärkning för de skolenheter som blir tilldelade bidragen. Huvudmannen kan därigenom sätta upp mål så att eleverna i större utsträckning höjer sina betygsresultat, blir godkända och får behörighet till gymnasieskolan samt känner att de lyckats när de lämnar grundskolan. För att eleverna ska lyckas är behöriga lärare ”nyckeln” till framgång, därför måste de ges de stöd de har behov av för att möta alla elever på bästa sätt.

Utbildningsförvaltningen har i dag ett ”samspelsteam” som verkar över hela kommunen när det brister i det sociala samspelet mellan elever/elev, lärare/elev och vårdnadshavare/barn. De arbetar med att lyssna till elever, elevs inflytande samt med vårdnadshavare och lärare för att vända det negativa till det positiva.Handledning som stöd till personal och vårdnadshavare ingår som en viktig del. Deras arbete är ytterst framgångsrikt. Utifrån det arbetssättet görs bedömningen att ett nära arbete mellan enskilda elever samt deras pedagoger innebär att skolmisslyckanden vänds till framgång. Detta är ett argument för de insatser huvudmannen vill prioritera.

3.2 Risker

De risker som Utbildningsförvaltningen ser är att det kan bli rekryteringssvårigheter att kunna anställa behöriga pedagoger eller andra yrkeskategorier som finns behov av utifrån tillkommande tjänster som statsbidraget genererar.

3. Erfarenhetsspridning

Kontinuerligt erfarenhetsutbyte ska genomföras vid rektorskonferenserna under 2019 där varje rektorsteam får beskriva nuläge, mål och genomförandeprocesser. De ska redovisa framgångsfaktorer samt om det finns områden som inte varit så lyckade.

4. Tidplan och kostnader

Vid Barn- och utbildningsnämndens sammanträde 2018-10-17 informerade för- och grundskolechefer till nämndsledamöterna samt inbjudna fackliga företrädare vilka villkor som gäller för de statliga medlen för en likvärdig skola. De hade även möjlighet att sitta i grupper och ge förslag på vilka insatser de ansåg skulle finnas med i förslaget inför 2019.

Vid mötet togs även beslut om att de vidtagna insatser som påbörjats 2018 även ska gälla för 2019.

2018-11-20 Vid samverkansmöte med de fackliga organisationerna delges förslag på åtgärder inför 2019.

2018-11-21 Vid Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott delges förslag på åtgärder inför 2019

2018-12-04 Barn- och utbildningsnämnden beslutar om insatserna som Piteå kommun blivit tilldelade för 2019 avseende statliga medel för likvärdig skola.

5.1 Tidplan

2019-10-15 Återkoppling och resultat av de riktade insatserna delges till de fackliga organisationerna.

2019-10-30 Återkoppling och resultat av de riktade insatserna delges till Barn- och utbildningsnämnden.

5.2 Kostnadsberäkning

Huvudmannens uppskattning av kostnader beräknas till 11 244 488